

*Усі мої спостереження не означають,
що десь не є інакше.
Вони лише про те, що я бачу навколо себе.*

ПЕРШІ ВРАЖЕННЯ (ОНОВЛЕНІ ДРУГОЮ МАНДРІВКОЮ ДО КИТАЮ)

Вирушивши до Китаю 21 серпня, 22 – ми уже були на місці, це 26 годин льоту і переїздів.

24 серпня 2014 р.

Як не дивно, сьогодні лише третій день у Китаї. Приїхали позавчора ввечері, попередньо подолавши понад вісім тисяч кілометрів, нудьгу перельотів, вечерю у спекотному сонячному Стамбулі. У перший же вечір після приїзду пішли гуляти, а заодно купувати подушки, ковдри і купу різної дрібноти, без якої неможливе життя великої сім'ї.

Вечір тут починається значно раніше, ніж в Україні, десь о шостій вже темно і густа субтропічна темрява примушує пітніти і відбиватися від москітів.

Тут, окрім сюрчання цикад, дзижчання комарів, відчуття морської вогкості, постійно переслідує запах їжі. Це, взагалі, практично перше враження від Китаю, коли приземляєшся в аеропорту Пудонга. Як же навколо пахне (буває й смердить) їжею! М'яс-

ним, овочевим, прянощами, морепродуктами – цей запах від незвички збиває з ніг і викликає нудоту. Ним просто просякнуте повітря, як пахне парфумами десь в центрі косметичної фабрики. Їжа – це основний запах, культ і центр китайської культури.

Так дивно – ніч. А в Україні ще день. Важко переходити на інший час. Маркові з Лесем (це сини) добре, а ми з Оленкою до півночі по хаті нипаємо.

Підозрюю, що важко буде звикати і до реалій цього «марсіанського» світу. Добре, що житло ближче до неба (11 поверх), добрий шмат сяючого, ілюмінованого Піньху – містечка, де ми живемо, прикрашає наші звикальні будні. Україна в Китаї називається Вукелан, про нас уже знають.

26 серпня 2014 р.

Тут все інакше, інший бік планети – інші люди, інші звичаї, навіть зорі, і ті інакші. А побут іноземки – білявки з трьома білявими дітьми – сам по собі окрема історія. Коли я йду супермаркетом, важко ухилитися від постійних намагань торкнутися нас, залізити у возик до Леся чи взяти до рук Оленчину косу. Всі фотографують. Попри це китайці завжди усміхнені. Важко сердитися на людей, які завжди усміхаються.

Китай – різний. До речі, ніякий він не Китай і навіть не Піднебесна. Він – Серединна держава – Джон Гуо (Zhong Guo – написання латиницею назви країни). З одного боку – такий технологізований, сильно ілюмінований, прикрашений. З іншого – такий середньовічно китайський, з двірниками в конусах традиційних солом'яних капелюхів, з дрима-

ючим старим-престарим дідом, схожим на скелет, з маленькими вуличками, що ведуть до дровітніх печей зі смаженим тофу і лапшею. Величезні супермаркети, в яких можна купити навіть скутер, і тисячі малесеньких крамничок, в яких їхні власники проводять усе життя – тут і телевизор, і буржуйка, щоб лапшу з чаєм варити, і миска для прання і купання, а за фіранкою – ліжко (або ж на другому поверсі – у тих, хто багатший). Цех ткання і пошиття матраців, а поруч – винний магазин, фруктова крамничка, тут же – перукаренька, в якій можна ще й пообідати. Взагалі, пообідати тут можна всюди, навіть в банківській установі, якщо ти не проти китайської їжі. Навколо чистота, разом з тим, мало який китаєць донесе своє сміття до смітника. Захоплення всім європейським на фоні абсолютної китайськості навіть в одязі – просто фантазмагоричне. Скутери, рікші, тут же котиться на блискучих хромованих дисках дорожезна електро «Тесла». Новаторський кітч, технології і стара китаянка з вивернутими артритними суглобами пере руками постільну білизну у місці, вийшовши на поріжок магазинчика. Бродячий кролик... Чи бачили ви кролика-безхатченка? Живі жаби, змії, краби, креветки, лангусти, різноманітні молюски, десятки сортів живої риби дивляться на тебе з-за скляних стінок магазинних акваріумів та терраріумів. А навколо отой запах. Такий китайський, що його ні з чим не сплутаєш. Запах китайської їжі. Навіть в аптеці. Навіть у шпиталі. Китай пахне їжею, я ще не раз про це згадаю, напевно. Китай наскрізь просякнутий запахом їжі. Інколи я собі уявляю, як століттями і тисячоліття-

ЮЛЯ СМАЛЬ

ми цей запах вбирився в землю, дерева, воду, траву, цеглу, небо. Все навколо пахне смачним ситним китайським обідом. Усі півтора мільярди людей сповідують культ їжі. Як вони при цьому майже всі такі тендітні?

